

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K. 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hová minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,948 sz

A sóvidéki székelység bajai.*

Mult évi október hó 29-én érkezett volt Darányi Ignác földmivelségi miniszter fényes kíséretével Parajdra, fényes volt a fogadtatása is, hiszen mintegy 25 négyes diszfogat száguldozott keresztül Parajd tisztára seprert utcáin s parádés, kikent, sneidig huszárok és paszomántos egyenruhás kocsisok serege hánya-vetiskedett a bámész-kodó székelység tömkelegében s még nem is igen álltak szóba akármilyen hitvány hatókrós gazdával. Legméltóbb képét mutatta azonban a Sóvidék székelyei általános elszegényedésének és romlásának az a boeskorba és szurtos rongyokba öltözött s a nap-nap utáni éhezéstől elkényszeredett, szárnalmas kinézésű, mintegy 600 iskolás gyerek, kik a miniszter elvonulásánál kettős sorfalat képeztek.

Darányi Ignác földmivelségi miniszter egy szempillantást vetve az elárvult mezőkre s egy pillanatra mintegy belemerülve azok némán uralgó csendjébe, az Isten — baljóslatu jövendőt ígérő — szabad ege alatt, komoly ígéretek tett a székelység s kivált a Sóvidék közgazdasági nyomasztó helyzetének mielőbbi javítása iránt. És mi lett? A mielőbbi idő letelt s mi, a mielőbbi időn is még előbb állunk, t. i. ott, a hol voltunk. Jajkiáltozásunk nem egyéb orpheumi mulatságnál, a székelység anyagi erejének megrendültsége Hekuba s a létért való megdöbbentő küzdelem végképen elvesztette nemzetfentartó becsértékét.

A miniszter-járás előtt Parajdon értekezletet tartott a székelység kormánybiztosa is, melyen az egész Sóvidék képviselve volt. Ez alkalomból is nyakig elteltünk életrevalóbbnál-életrevalóbb ígéretekkel. — Kaptunk vasutat Sóváradtól — Parajdig, mely által a rengeteg őserdők kihasználása, házi iparunk és kereskedelmünk fellendülése megoldást nyer, egy mosószódagyár felállításának kérdése sem ejtetett el. Kaptunk egy, a brassói (most már parajdi) pokróczszövő házi iparághoz egy államilag szubvenzionált gyapju-fésülő- és vanyoló gépezetet, továbbá gyapju bevásárlási czélokra 8000 korona kamatnélküli kölcsönt, legeelőnk a rendezés alá vett erdők hasznavehetetlen, egy bizonyos quantumának a községek rendelkezésére visszabocsajtása által kibővített s ez által a marhatenyésztés újból a régi lábra kap, kaptunk sok száz merinói juhot olcsó hitelre, kaptunk lipiczai ménlovakat és cochin-cinai fajkakasokat, len- és zöldségtermelési tanfolyamokat, tojásbeszedő és exportáló szövetkezeteket stb., de a Mindenható tudná elősorolni, mi mindent! — No, édes székely népem! Be lesz vérsé ujeletre ébredésed a nemzetek történelmébe! Csak ne hogy te is úgy járj, mint az egykori cigány, kinek a földesura egy sonkát ígért, ha t. i. a zimankós, téli éjszakát kinnt a hó tetején átlussza, s ki is — a szegény pára — felholtra dermedve, midőn megpillantá a reménythozó hajnalsugárt, haldokló hangon mondá: *virradnál már, ha volna kinek.*

Am ezek után térjünk át a szomorú való-
ságra. Bár hiába sir, hiába jajgat a mi népünk, csak süket fülekre talál, de legalább elpanaszoljuk fájdalmainkat, hisz' ha fájdalom sem volna, mivel telnék meg a mi szívünk?

Mint már fentebb is említém, székely népünk anyagi ereje megrendült s a további küzdelmet már nem bírja, — egy szóval: a lét és a nem lét elválasztó vonalán áll. Ezelőtt a nemzeti fejedelmek századok előtti küz-

* Közzöljük ezen panaszkodó cikkyelt, habár mindenben nem is értünk egyet azzal. Szerk.

delmeiben hősiessen harczolt, mert volt miért s ha leveretve is, a rabszolgaság lánczát elviselte, de ahoz a röghöz, melyet hazájának vallott: hü maradt s azt idegennel soha föl nem cserélte. Most azonban, alkotmányos szabadságunk és nemzeti önállóságunk aerájában, — mert gazdalkodási alapja, melyre többé építeni lehessen, meglazult, — fizető képessége csődöt mondott, — az egyre szaporodó áldozatokat nem bírja s mindezekkel szemben megélhetésének s törvényeinek megvédelmezésével vajmi keveset törődnek — kivándorol, elhagyja családját, szerette tüzhejét. Egy jobb sors reményében idegenbe menekül, honnan honszerelmétől üzetve: csak idők multán tér meg, de ekkor már csak mint a hajótörött Odysseus, minden javaitól megfosztva, vihartépetten, pórén, meztelenül, a maga elnyűt személyén kívül semmit sem hozva magával: érkezik meg a pheakok földjére.

A 18 ezer lelket számláló Sóvidéknek sem földje, sem éghajlata nem alkalmas a gazdalkodás folytathatására, ami már évek óta világosan beigazolódott, közlekedési elszigeteltsége a házi-iparnak nem ad föllendülést. Másképp ment az réges-régen, mikor nyitva állott az út Bukarestig s innen Odessa, vagy Konstantinápolyig. A nép egyetlen jövedelmi forrása az erdő lenne, de mit ér ez is, ha folytonos rendezés alatt áll s így még reá fizet busásan a saját tulajdonára s ráadásul kénytelen erdeje mellett a telet embertelen módon átdiderogni. Ezt bizonyítsa be a szertelen sok erdőkihágás, mert hisz' utóvégre is a szükség törvényt ront, stb. . . .

Több ízben jeleztem már, hogy a Sóvidéket meg nem menti a végső elzülléstől a cikkemben fentebb említett aprólékos jóakaratu intézkedések sorozata, hanem annak ellenében mindig azt hangoztattam, hogy e 13 próbás munkabíró erővel rendelkező székelység nem kíván segédelmet, könyöradományt, hanem csak a minden nyomoruságot megváltó munkát. És méltóztassanak — a kiket illet — elhinni, hogy értékesíthető munkát csak akkor nyer Sóvidéke: ha a sóváradi vasut kiépítetik Parajdig. Mert ha ez meglesz, akkor a Sóvidéknek a létért való élet-halál vergődése menten megszűnik.

Orbók Gyula.

A fogműves-ipar. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kereskedelemügyi miniszter rendeletét a fogműves-iparnak a képesítéshez kötött iparágak közé sorozása tárgyában. A rendelet így hangzik: „Tekintettel arra, hogy a fogműves (fogtechnikus) ipar oly iparág, mely kézműves természeténél fogva rendszerint csak hosszabb gyakorlás útján sajátítható el, az 1884. évi XVII. törvény-cikk 5. §-ában foglalt felhatalmazás alapján és az 1884. évi augusztus hó 26-án 39.266 szám alatt kelt földmivelségi, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 2-ik §-ában foglalt lajstrom kiegészítéséül ezennel rendelem, hogy a fent idézett törvénynek a képesítés igazolására vonatkozó rendelkezései a fogműves (fogtechnikus) iparágra is mindenben alkalmaztassanak, illetőleg a most megnevezett iparágat ezennel a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé sorozom. Egyszermind megjegyzem, hogy a fogművesek elnevezése és működési jogkörük szabályozása tárgyában 1899. évi augusztus hó 24-én 90.948. szám alatt kiadott belügyminiszteri körrendeletben foglalt azon intézkedés, mely szerint a fogművesek csakis fogtechnikai készítmények előállítására és eladására jogosítottak, de foghuzásra, fogtömésre és bármiféle egyéb szájbéli műtétekre nem jogosultak, a fenti rendelkezésem által nem érintetik s következőképp hatályában továbbra is fennmarad. Miről czímet a hatósága alatt álló elsőfoku iparhatóságok megfelelő utasítása és ahhoz tartás végett értesitem.“

„Alsósímenfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezele“.

Minden tekintetben impozáns alakuló gyűlése volt minapában a fenti szövetkezetnek Alsósímenfalván. A Nyíki vidékének mintegy 600 székely gazdája, élén papjaival és tanítóival, gyűlt egybe jövőjének biztosítására. Megjelent a szövetkezés eszméjének hü harczosa: tartsafalvi Pálffy Dénes földbirtokos is, valamint a »Hangya« központi tisztviselője Meskó Pál titkár és Gálffy Kálmán főszolgabíró vármegyénk főispánjának képviselőitében.

A nagy tömeg nép csak az unitárius templomban férhetett el, hol Szász Ferencz tanító szívélyesen üdvözölve a megjelenteket, kijelenti, hogy vármegyénk érdemes főispánja és alispánja személyesen ohajtottak részt venni alakuló gyűlésünkön, de mindkettőjük akadályozva lévén, Gálffy Kálmán közszeretben álló főszolgabíránk által fejezik ki jókívánataikat, kit őszinte szeretettel üdvözölve, felkéri a gyűlést elnökének megválasztására. Tiszteletbeli elnöknek: Pálffy Dénes, vezető-elnöknek: Deák Miklós szentmihályi papot, jegyzőnek Szász Ferencz tanítót kiáltották ki, mely után Meskó Pál titkár meglepő ügyességgel és részletesen ismertette a szövetkezetek előnyeit, mire a megalakulás kimondatván, igazgatósági tagoknak megválasztottak: Deák Miklós, Gyarmathy Dénes, Benczédi Ferencz, Ekért Andor, Osváth Áron; czégyjegyzőkül: Göncz Károly, Ferenczi Áron, László Péter, Szász Ferencz, Demeter Elek; a felügyelő-bizottságba pedig: Benczédi Ferencz, Miklós György, Papp Pál, Kovács Ferencz, Ürmösi Sándor, Ambrus József, Sófalvi Dénes, András Péter, Sándor Géza tagok.

Az alakuló közgyűlés végén Gálffy Kálmán főszolgabíró lelkes szavakkal üdvözölte a megalakult szövetkezetet s kitartásra buzdította a tagokat. A közgyűlés alkalmából üdvözölő táviratot küldöttek Darányi Ignác földmivelségi miniszternek, gróf Károlyi Sándornak, mint a szövetkezetek apostolának és Hollaky Arthur vármegyénk főispánjának, kik a következőkben válaszoltak:

„Szász Ferencz szövetkezeti igazgató urnak
Alsósímenfalván.

A földmivelségi miniszter ur ó excellentiája a szövetkezet szives üdvözlését őszinte köszönettel fogadni méltóztatott.

Megbízásból: **Balogh,**
miniszteri tanácsos.“

„Szász Ferencz fogyasztási szövetkezeti elnök
Alsósímenfalva.

Közönöm alakuló közgyűlésük szives megemlékezését, meg vagyok róla győződve, ha hazafias buzgalommal, lankadatlan kitartással párosul a szövetkezés, mint eddig minde-
nütt, önök között is áldást hozónak fog bizonyulni. Legjobb sikert kívánom:

Gróf Károlyi Sándor.“

„Alsósímenfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezele tisztelt igazgatóságához

Tek. Szász Ferencz igazgatósági elnök ur kezéhez
Alsósímenfalván.

A szövetkezet alakuló közgyűlése nevében táviratilag kifejezett szeretetteljes ragaszkodásukért kérem fogadják hálás köszönetemet. Őszinte örömmel vettem tudomást a szövetkezet megalakulásáról, mely hivatal van Alsósímenfalva és vidékének gazdasági fejlődését és vagyonsodását előmozdítani, egyszerűs mind pedig jóra való székely népünket a munkálkodás és takarékoságban elősegíteni. Legyenek meggyő-

zödve, hogy a szövetkezet működését kitűzött üdvös céljainak elérésében szívesen fogom mindenkor hatáskörömben támogatni.

Köszönetemnek ismételt kifejezésével, működésükhez a legjobb sikert és szerencsét kívánva, maradtam

Székelyudvarhelyt, 1903. év május 26.

Őszinte tisztelettel:
Hollaky Arthur,
főispán.

A szövetkezet ügyeinek vezetése Szász Ferencz igazgatósági elnökre bízván, gyorsan folynak az előkészületek a bolt megnyitására is s így nemsokára a vidék hő ohaja teljesülve lesz.

—SZ—CZ.

Egyházi élet

Építünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette s hálás köszönettel nyugtázza: Ferencz József püspök gyűjtőívén: Ferencz József és neje 200 K, br. Kemény Gézáé sz. Szilvássy Gizella 100 K, Péterfi Zsigmond 30 K, Bokros Béla, Erdélyi bank- és takarékpénztár részvénytársaság, Lészay Ferencz 20—20 K, Erdélyi magyar jelzalog hitelbank r.-t., özv. Koronka Antalné, dr. Gidófalvy István, Szigethy Miklós, Gálffy Sándorné, id. Pataky László, dr. Ferencz József, id. Pataky Lászlóné 10—10 K, Ferencz Gyula 6 K, Mezőgazdasági bank- és takarékpénztár részvénytársaság, Szántó Bertalan 5—5 K, Ferencz Zsuzsa, Ferencz Gyuláné 4—4 K, Kuhn Bernát 3 K, Szántó Gusztáv 2 K, Ferencz Tita 1 K, együtt 500 korona. Zöld Mariska 430. sz. gyűjtőívén: Zöld Adám, Zöldné Pálffy Ráchel, Zöld Mariska 1—1 K, Kovács Julia, Fazakas Ferencz, ifj. Gagy Józsefné 20—20 f, Fodor Lászlóné 10 f, együtt 3 korona 70 fillér. Gál Lajos 259. sz. gyűjtőívén: Gál Lajos 10 K, Csuka Domokos 5 K, Bartók Dénes, Deutsch Máttyás, Binder József, Jakabffy Albert, Deutsch Adolf, Misselbacher czég, dr. Deutsch Máttyás, Szöllösy Károly, Czövek Róbert, Deutsch Ignác 2—2 K, Koncz Albert, Balogh Berta, Löwe Mór, Körner Mór, Klérman József 1—1 K, együtt 4 korona. Pálffy Károlyné 358. sz. gyűjtőívén: Pálffy Károly 50 K, Pálffy Károlyné 20 K, együtt 70 korona. Az I—VII. közlemény összege 1377 korona 24 f, E közlemény összege 613 K 70 f. Összesen 1990 korona 80 fillér. (Folyt. köv.)

Különfélék.

Ur napján.

Be szép az Isten temploma!
Ha tiszta szív vezet felé.
Hol annyi gond temetve lett,
Hol annyi szív enyhét lelé.
Nem földi kincs, melynek becsét
A bün kezébe helyezék,
Nem földi kéj, mely tört takar:
Mit eddig itt úgy élvezék...

Be szép az Isten temploma!
Határt az önkény nem szab itt:
Düst és szegényt, a szép harang,
Mindig közös hajlékba vitt.
Egy gondolat s a hitmalaszt
Egységbe füz testvérekül.
Atyát talál, ki jó, igaz —
S e frigyén Isten lelke ül...

Be szép az Isten temploma!
Egy szebb világnak nyit derüt,
Felejtve annyi kint, sóhajt,
Levesz szívünkről sok terüt.
Az árva itt nem érzi azt,
Mi bánt az emberek között.
Közben szebb hazája int,
Hová szülője költözött...

Be szép az Isten temploma!
Legfőbb királynak csarnoka.
A zsarnok reszket itt. Segélyt
Könyörg a büszke trón fia.
A kit küszöbről vertek el
Az emberek, köztük remeg:
Leszáll az ég és föld Ura,
S örök kenyérhez hívja meg...

Be szép az Isten temploma!
Hol büszke észt nem ismerünk.
Isten szavára gyül a hit —
Igaz tudást eképp nyerünk.
Rejtély gyanánt az életet,
Nem látja, féli itt az ész.
Remegni nem tud az igaz,
Környezze bár ezernyi vész...

Be szép az Isten temploma!
A nép, miként tolong felé,
Mily boldog ő, mert szent hitén
Örök nyugalmát meglelé!
Oh! hadd csókoljam szent porát,
A nyugtalan szív hajt oda...
Imám sebére irt takar:
Be szép az Isten temploma!

Fülei Sz. Lajos.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet június 10-iki távirati jelentése szerint: Meleg, esős zivatarok.

— **Majláth Gusztáv Károly gr.** erdélyi püspök f. hó 9-én városunkba érkezett és meggyöntatta a kath. főgymn. tanuló-ifjúságát. A főpap eleibe többen kimentek Homoródig, u. m.: dr. Damokos Andor alispán, Jung-Cseke Lajos apát, Soó Gáspár igazgató, Demeter Lőrincz főpap, Szabó Gábor stb 10-én megáldoztatta azokat, akik gyöntak s azután Soó Gáspár igazgató kíséretében meglátogatta az állami agyagipariskolát, hol teremről-teremre járva, élénk érdeklődéssel szemlélte a kis munkások képzettségét. A délutáni vonattal Segesvárra utazott, ahol az Urnapi körmeneten fog részt venni.

— **Medárd.** A híres fagyos szentek, — alig-hogy elmentek, — már ismét rettegünk kellett, — mert mindamellett, — hogy a fagy — már békeben hagy, — jött Medárd napja, — a ki az időjárásban, — annak elrontásában, — minden szentnek lehetne nagyapja. — Mindig hü jő o híréhez — s olyan esőzést visz véghez, — hogy az esernyő meg sem szárad, — a Küküllő megárad — és mindenki abban fárad, — hogy jó cipőt huzzon a lábára, — mert örökléteben visszagondol arra a náthára, — mit Medárd adott neki. — Szomoruan pislogunk az égre, — mikor változik már kékre, — negyven napig essék, — ez már nem tisztesség. — Mit akarhat velünk, — hisz vizet a borban is eleget nyelünk, — csak nem kívánja tőlünk, — hogy bánatot, bút vízbe öljünk. — Félve tesszük fel a szalmakalapot — s a ki sárga cipőt kapott, — ugyan vigyázza jár vele, — mert a sárban marad fele. — Medárd ur szeret mókázni — s nevet, ha az embert látja megázni. — A kirándulókat különösen — szereti erősen — s mikor legjobban mulatnak, — énekelnek, kurjongatnak, — beborul hirtelen az ég, — dörög, esik eső és jég, — tyhü van lótas-futás mindenfelé — és egy félóra sem telik belé, — már mindenik egy-egy ázott egér. — Az ilyen tréfa Medárd urnak száz pengőt megér — s ugy kaczag, hogy arczába gyül a vér. — Ha megtudja, hogy megénekeltem, — ellene harczra keltem, — rosszat irtam felőle, — előre reszketek már tőle, — mert nem hagyja boszulatlanul, — hanem alaposan megszapul... — Mikor lesz vége a negyven napnak, — hogy a felhők parancsot kapnak, — hagyják a fakednél Medárd apjukat — és zárják el csapjukat. — Medárd ur ismét nyugalomra hajtja fejét — s hogy ne töltse haszontalanul idejét, — arra gondol: — mit csinál majd jövő alkalomból...

— **Vigh Albert** országos iparoktatási főigazgató e hó 7-én városunkba érkezett. Meglátogatta az állami kö- és agyagipari szakiskolát s hétfőn délután tovább utazott.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Nagy Károly helybeli kir. állami végrehajtót a gyergyószentmiklósi adóhivatalhoz kir. adótisztnek nevezte ki ideiglenes minőségben.

— **Esküvő.** Molnár Lajos kir. pénzügyi tanácsos, helybeli pénzügyigazgató e napokban tartotta esküvőjét szűk családi körben Molnár Flórával, néhai Molnár György ismert nevű író, a budapesti nemzeti színház hírneves tragikusának leányával.

— **A helybeli kir. állami főreáliskola** hétfőn, június 8-án a királyi koronázásnak emlékére zártkörű ünnepélyt rendezett, melyen az intézet tanári kara és növendékei vettek részt. Az ének-kar szépen előadott király-himnuszát után dr. Lukinich Imre tanár tartott felolvasást, melyben a koronázás jelentőségét fejtegette; ezzel az ünnepély egyuttal véget is ért.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** tegnap délelőtt tartotta meg havi rendes ülését a

tagok majdnem teljes számának részvételével kishalmági Hollaky Arthur főispán elnöklété alatt. A havi jelentéseket tudomásul vették s az alispáni jelentéssel kapcsolatosan Ugron János indítványára elhatározták, hogy a most felállítandó öt csendőrszárnyparancsnokság közül egynek Székelyudvarhelyen való elhelyezését fogják kérelmezni. A kormányhoz pedig fölíratot intéznek, hogy az inségségelylyel építendő ut-munkálatok megkezdését — tekintettel a beállott nyári munkaidőre — öszre halaszthassák. Havi jelentések után a vármegyei jegyzői egyletnek a helybeli kir. pénzügyigazgatóság ellen beadott panaszát vették tárgyalás alá. Az e tárgyban kiküldött bizottság jelentését és indítványát elfogadta az ülés. Ugron János biz. tag szintén hozzájárul a bizottság véleményéhez, azonban mintegy félórás beszédben fejtegette községi és körjegyzőink, valamint a pénzügyigazgatóság eljárásait. Erős vonásokkal rajzolta meg és mutatta ki a pénzügyigazgatóság sok tekintetben helytelen módszerét. S általában az adózó kö-zönség és a jegyzők, mint közigazgatási tisztviselők méltányos szempontjából ítélve, helytelenítette az igazgatóság egyes intézkedéseit. Több közbirtokossági- és magán-ügy letárgyalása után délelőtt fél 12 órakor az ülés véget ért.

— **Középbirtokosok és a székely-akció.** Sándor János székelyföldi min. megbízott vármegyénk gazdasági egyletéhez intézett közelebbi leiratában kijelentette, hogy érzi ő is a középbirtokos osztály gazdasági bajokkal küzdő tagjaival szemben a segítség szükségességét és kész örömmel nyujtana segítséget Gazdasági Egyesü-lelünknek minden törekvéséhez, amivel rajtuk segíteni kíván. Azonban a földmivélsügyi miniszter székelyföldi segélyakciója első sorban és kifejezetten a földmives nép gazdasági felsegítésére irányul. Eszközei pedig az állam erre fordítható áldozatkészségének bármily fokozott igénybe vétele mellett is a feladat nagyságához képest oly szerények, hogy a legsürgősebben szükséges igényeket sem lehet azokkal kielégíteni. Epen ezért, meg aztán mivel a segélyakció egy-két tenyésztehen beszerzésében nyilvánul s ily sze-rény segítség középbirtokosoknál alig is jőne érvényesülésre, ismételten hangsúlyozza a kormánybiztos, hogy egyelőre legalább, míg az igazán és első sorban segítésre szorult kisbirtokú földmives nép közt kellő számu tehén és üsző ki nem osztatott, középbirtokosok tehén kiosztásban nem részesíthetők.

— **Az országos vásár** holnap (pénteken) kezdődik városunkban s hétfőn a kirakó vásárral nyer folytatást és befejezést.

— **A székely mentési akció** keretében Sándor János főispán, miniszteri kiküldött értesíti vármegyénk gazdasági egyesületét, hogy a tavaszi tenyészapaállatok vizsgálati eredményéből meggyőződött, hogy igen sok községben nincs megfelelő számu s minőségű apaállat. Ugyszintén, hogy a földmivélsügyi miniszter által az állattenyésztési felügyelők útján engedélyezni szokott legfeljebb 20 százalékos árkedvezmény nem elég ahhoz, hogy a köztenyésztés javításához okvetlenül szükséges apaállatokat a községek beszerez-hessék. Ennél fogva a kormánybiztos fölhatalmazást kért és nyert arra, hogy szegény községek-nek indokolt esetekben bikák beszerzésénél az eddig engedélyezni szokott 20 százalékon kívül a székelyföldi miniszteri kirendeltség hitele terhére további 30 százalék árkedvezményt engedélyez-hessen. A gazdasági egyesület ezt tegnapi ülésén örvendetes tudomásul vette.

— **Kanyaró-statisztika.** A városunkban járványosan uralgó kanyaró-esetek száma 192-re szökkent föl s ebből keddig fölgyógyult volt 91, van tehát most 101 eset. Hasi hagymáz pedig szintén van egy eset.

— **Székelyek pusztulása.** Kiskadács közsé-gben a minap négy székely gazdának csüre s ezek közül egynek a háza is leégett. Az épüle-tekben volt takarmány és gazdasági fölszerelések, valamint Kövendi asztalosnak nagyértékű deszka-és fa-anyaga s nagyobb mennyiségű vásárra készített munkája, szintén a lángok martaléka lett.

— **A szabadkai tanítónő-képezde** 40 növendéke 4 tanár, illetve tanítónő kíséretében e napokban érkeznek a Székelyföldre — tanulmányi kirándulás céljából. E hó 13-án Kolozsvárra, 15-én Szászrégenbe és még aznap kocsikon Topliczára, 16-án Borszékre, 17-én Ditróba, majd Gyergyószentmiklósról és Gyergyóalfaluba s a Bucsinon és Parajdon át Szovátrára érkeznek e hó 18-án déli 1 órára. Innen másnap Nyárádszere-dába és végül Marosvásárhelyre mennek. A kirándulók útját Szászrégentől Topliczáig a szász-

regeni, Top széktől Szer gyószentmik Szováttól Székely Tár látásról is g mot mindig Társaságok, elő. Marosv ják a kirán szerint moród-fürd sunktat...

— **Uj** tak és van községeben oláhfaluban zetó és tak Meskó Pál Károly tan oláhfalvi gal. Lovété alakult a s

— **A** kiadók Ors gyűlése el vül fontos lényege az redjenek a ismertetik áruikat. F biztassák hogy a ter nak helye fontosabb elnök ez kereskede az Ország szágos Eg hoz, az l ő s s z e s mol be a közlőnye, mozgalom aktuális k ből; több cikkkébe pot Rábe

nagymen vármegy kalaposm elmaradt onnan ir árukkal székely intézkedé kezeti bo szolid és pokat.

kelyföldi csajtött delkezés erdélyi r tok kerü (pénteke vásáron előkészit 4-től 6-i szerzik l segesvár külön m borjas t pedig 3 kamatta

Homoró egyleti alkalmá Máté S mely al folytán hozzá k ronát. C 4 koron Kiss Je rencz, b áld Jő koronát Darkó István, András. Aron, l (dorzs) Űrmösi

régeni, Topliczától Borszélig a topliczai, Borszéktől Szentmiklósig és onnan Parajdig a gyergyószentmiklósi, Parajdtól Szovátáig a parajdi és Szovátától Marosvásárhelyig a marosvásárhelyi Székely Társaságok rendezik, kocsikról és az ellátásról is gondoskodnak. A helyi napi programot mindig a házigazdai szerepet vivő Székely Társaságok, illetőleg fűrdőigazgatóságok készítik elő. Marosvásárhelyen változatos programmal várják a kirándulókat, a kik ezuttal — a tervezet szerint — nem látogatják meg Korond- és Homoród-fürdőket, sem pedig székely anyavárosunkat.

Ujabb fogyasztási szövetkezetek alakultak és vannak alakulóban vármegyénk nagyobb községeiben. Vasárnap e hó 7-én Szentegyházas-oláhfaluban Daniel Károly m. kir. anyakönyvvezető és takarékpénztári igazgató elnöke alatt, Meskó Pál központi kiküldött részvételével, Péter Károly tanító kezdeményezésére alakult meg az oláhfalvi fogyasztási szövetkezet mintegy 150 taggal. Lovétén pedig másnap (hétfőn) szintén megalkult a szövetkezet.

A hirdetés fontossága. A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének minap tartott közgyűlése elé Illés József választmányi tag rendkívül fontos indítványt terjesztett. Az indítvány lényege az, hogy az iparosok és kereskedők ébredjenek annak a tudatára, hogy a hirdetés révén ismertetik meg a nagyközönséggel termékeiket és áruikat. Föl kellene kérni az illetékes tényezőket, biztassák az iparosokat a maguk hatáskörében, hogy a terjesztés és közvetítés alkalmából adjanak helyet a hirdetésnek, mint a propagálás legfontosabb és legkitűnőbb eszközeinek. Zilahi Simon elnök ez indítvány értelmében átiratot intézett a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterhez, az Országos ipartestülethez, a Gyáriparosok országos Egyesületéhez, a Kereskedelmi Csarnokhoz, az Iparművészeti Társulathoz és az ország összes keresk. és iparkamaráihoz. Erről számol be az Ujságkiadók szövetségének hivatalos közlönye, az Ujságkiadók Lapja, mely az említett mozgalom ismertetésén kívül tizenhat oldalon sok aktuális közleményt hoz az ujságírói köréből; többek közt Huszár József igen tanulságos cikkelyét: A magyar hírlapügy multjából. A lapot Rábel László és Lenkei Zsigmond szerkesztik.

Kalapos-iparunk hanyatlása. Sok éven át nagymennyiségű kalapot szállított Máramaros vármegyébe városunkból Péter Lajos helybeli kalaposmester. A folyó évben azonban hirtelen elmaradt minden megrendelés, mert — a mint onnan írják — galicziai kazárok külföldi selejtes árukkal egészen kiszorították a sokkal tartósabb székely kalapokat. Szükséges volna valamelyes intézkedés, hogy a ruthén nép az ottani szövetkezeti boltok útján továbbra is vásárolhassa a szolid és versenyképes székely gyártmányu kalapokat.

Tehenek és üszök vásárlására a székelyföldi miniszteri kirendeltség 5000 koronát bocsátott vármegyénk gazdasági egyesületének rendelkezésére. A vásárlást — ha alkalmas tiszta erdélyi magyar fajta s tenyésztésre alkalmas állatok kerülnek fölhatásra — már a holnap (pénteken) városunkban kezdődő országos állatvásáron eszközlik, esetleg amennyiben az ügyet előkészíteni nem lehetne, akkor a folyó évi július 4-től 6-ikáig Székelykeresztúron tartandó vásáron szerzik be az állatokat. Ezekre a vásárookra a segesvári állattenyésztési felügyelőt és esetleg külön megbízottat is küld a kormánybiztos. A borjas tehének ára 3, az 1-2 éves üszök ára pedig 3-5 év alatt fizetendő vissza 4 százalékos kamattal együtt az államnak.

Kegyes adományozás. 1903. május 15-én Homoródvárosfalván tartott Dávid Ferencz fiókegyleti közgyűlést és sarkó-leleplezést követő ebéd alkalmával a nevezett község kebelében levő ifj. Máté Sándor urvacsorai-alap neveléséhez, — mely alap a néhai özvegyének áldozatkészsége folytán 70 koronát tesz — a következők járultak hozzá kegyes adományaikkal: Máthé János 20 koronát, Gerendely István 5 koronát, Ajtay János 4 koronát, Egyed Ferencz, Kisgyörgy Sándor, Kiss Jenő, Kádár Lajos, Kovács Imre, Pál Ferencz, Péter Sándor, Ravasz Miklós és neje, Tibald József, Török Lajos és Vári Albert 2-2 koronát, Barra Lajos, Bálint Lajos, Bedő József, Darkó Pál, Demeter Dénes, Gál József, Győrfi István, Hermann Károlyné, Jakab Ferencz, Kiss András, Kriza Sándor, Márkos András, Péterfi Áron, Rigó András (zsombori), Sándor Gergely (derzsi), Sándor Mózes (kénosi), Szabó József, Űrmösi Károly, Vas István, Vas Ferencz (belső),

Zsolya András és Egy valaki 1-1 koronát, Csoma József, Márkos Ferencz, Sztás János, ifj. Vas Ferencz (külső) 50-50 fillért, Barta József, Balog Elek, ifj. Godó Zsigmond, Kelemen Mózes, László Miklós, ifj. László Mózes, Mezei Domokos és Vas Gergely 40-40 fillér, Balási János és Vida Sándor 20-20 fillért. Összesen 78 korona 60 fillér, miből 73 K 60 fillér már be is folyt és a tökéhez csatoltatott. A nemes és buzgó lelkű ajakozókön látszódjék meg az Ur szeretete. Még csak egy pár év és az alapítvány rendelkezésének megfelel. E helyen is magam és egyházközségem nevében a szives és jótékony adakozóknak leghálásabb köszönetet mondok. Péter Sándor, unitárius lelkész.

Bival-szekéren hordják — tudvalevőleg — ösidők óta városunkba a Szejke-borvizet az egyes bérlelőkhöz. Ez azonban eddig korántsem jelentette azt, hogy nyári időben is d. e. 8-9 órákor érkezék meg az amugy is helytelenül gyakorolt szokás szerint még előző napon töltött s dugaszolás tekintetében sem épen kifogástalan „firris” borviz. Az intézőség helyesen cselekednék, ha a Kossuth-utcában legalább reggeli 6 órára elküldené a vizet, hogy az reggelizésnél is fogyasztható legyen. (Beküldték).

Az önálló iparos nem lehet üzletvezető. A kereskedelmi miniszter egy konkrét eset kapcsán kimondotta, hogy önálló iparos vagy kereskedő, akinek saját üzlete van, más iparosnak vagy kereskedőnek az üzletvezetője nem lehet.

Védekezés a ragadós szájsz. és körömfájás ellen. Darányi Ignác földművelési miniszter „Utmutatás a ragadós szájsz. és körömfájás elleni védekezésre” cím alatt 30,000 példányban egy kis füzetet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz a gazdaközönség közt való szétosztás végett. A füzetben igen hasznos tanácsokat találhat a gazda arra, hogy a ragadós szájsz. és körömfájás ellen miként óvhatja meg jószágait sikeresen. Ismerteti a betegség tüneteit s a gyógyításra a gyakorlatban jónak bizonyult zöldgálicczal való kezelést ajánlja. A zöldgálicczból 4 dekát kell egy liter vízben feloldani s ezt két részben — reggel és este kell a beteg marha szájába önteni, ez a kezelés három napig folytatandó. A szájsz. és lábsebek kezelésére székfűvirág vagy zsálya forrázat is használható, amelybe kevés vasgálicz teendő. Ilyen kezelés mellett gyógyul a marha legkönnyebben.

Nyilvános elszámolás és köszönet. 1903. június hó 1-én a mátsfalvi ev. ref. egyházközség ifjúsága az „Orgona”-alapa javára szini-előadással egybekötött táncvigalmat rendezett. Szinre került Szigligethy „Czigány” cz. színműve. Szereplők gondos betanításban részesültek és sok jóakarattal igyekeztek nehéz feladatukat megoldani. Demeter Miklós énekvezértanítót illeti mindezekért az elismerés. A táncvigalom összes bevétele 82 K 10 fillér, kiadás 22 K 84 fillér, tiszta jövedelem 59 K 26 fillér volt. Felülfizettek Kádár Dénes ref. lelkész, István János molnár 1.60-1.60 K-t, Balási Dénes és ifj. Gábor Lajos 60-60 fillért, Özv. Miklósi Károlyné 80 fillért, Felszegi Farkasné, özv. Palló Imréné, Mester János lelkész 40-40 fillért, Palló Istvánné, id. Demeter Miklósné, id. Mester Jánosné, Bedő Mózesné, Lőrincz Áron lelkész, Vida Mózes tanító, György Sándor tanító, Keresztes Anna, Hegyi Zsigmond körjegyző 20-20 fillért és Demeter Mózes 10 fillért. Fogadják a szives felülfizetők, valamint a nagyszámu résztvevő közönség, a nemes ügy szives pártolásáért, a rendezőség hálás köszönetét.

A betlehemi csillag. A csillagászok állítása szerint a betlehemi csillag, a mely a bibliai három királyt vezette Jézus születési helyére, újra meg fog jelenni 1910-ben. Krisztus születése idejében tünt föl először a ragyogó fényű üstökös. Flavius József történetíró írja, hogy Jeruzsálem földulásakor ismét látták, a mi persze igen sok babonára adott alkalmat. Azóta 23-szor jelent meg, utóljára 1885-ben. A csillagászok Halley üstökösének nevezik.

Piaci árak Székelyudvarhelyt 1903. évi június hó 9-én, közép árszámitással: buza (tisza), 13 K 50 f, (közepes) 12 K 50 f, (elegyes) 11 K 50 f, rozs 10 K 50 f, árpa 10 K — f, törökbuza 10 K 50 f, zab 5 K — f, burgonya 3 K 50 f, Borsó 20 K — f, paszuly 20 K — f, lencse. 20 K, haricska 12 K — f, lenmag 40 K — f, kendermag 36 K — f, kása (köles) 32 K — f, árpa kása 48 K — f hiterenkint, marha- és borjúhús — K 80 f, sertéshús 1 K 20 f, sertészsír 2 K — f, szalonna 2 K — f, berbecshús — K 60 f kilogramonkint, ökör párja 540 K — f, tehén párja 320 K — f, malacz 6 K — f, bárány 4 K 80 f, pulyka 6 K — f, liba 1 K 60 f, tyúk 1 K 10 f,

kacsa 1 K — f, esirke — K 70 f, tojás (10) — K 40 f darabonkint, bivaltej — K 24 f, tehéntej 16 f literje, sajt — K 44 f, juhturó 60 f, tehénturó — K 80 f, vaj 1 K 20 f, szalámi 3 K 60 f kilogramonkint, ökörbőr 56 K — f, tehénbőr 36 K — f párja, Szalma — K — f, széna — K 20 f, faggyu (száraz) 50 K — f, (nyers) — K — f mmázsája, faggyugyerta klgr. — K 88 f, tűzifa □mtr. (kemény) 5 K 30 f, (lágy) 3 K — f, petroleum — K 40 f, denaturált szesz — K 40 f literje.

A nyirfa levél — de csak június végéig — biztosra gyógyít ingyen minden hülést és közhévynt otthon, a háznál. Hogy mi módon, azt megmondja az „Élet könyve”, melynek ára 2 korona a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

Közgazdaság.

Vármegyénk gazdasági egyesületének választmányára kishalmágyi Hollak Arthur főispán elnök vezetése alatt tegnap délután ismét igen érdekes ülést tartott. Az ülés megnyitójában melegen üdvözölte elnök a jelenlevő Forster Gézá, az O. M. G. E. nagyérdemű igazgatóját és Bernát Istvánt, az O. M. G. Sz. igazgatóját. Forster örömeinek adott kifejezést, hogy alkalma nyílt megismerkedni gazdasági egyesületünk vezetőivel. Ezután kemutatták a folyó év őszén rendezendő gépkiallítás programját és megbeszéltek a gépek elhelyezésére vonatkozó ügyeket.

A helyi rendező-bizottság, a budapestieken kívül: Ugron Zoltán, Ugron János, Kassay Ákos, dr. Damokos Andor, Szabó István, dr. Demeter Lőrincz, Balásy Sándor, ifj. Simó János, Szöllösi Samu, Daniel Lajos, Sándor Gergely, Hlatky Miklós, Szakáts Zoltán és Szombatfalvy Lajos tagokból fog állani. Az egyesület a kiállításra, mely egyszersmint igen érdekes gazdasági irányzat, ugyszólva agrármozgalmi jelenség is lesz a Székelyföld központjáról, meghívja a földművelésügyi minisztert, a székelyföldi miniszteri kirendeltséget és az összes székelyföldi vármegyéket, ugyszintén az E. G. E.-t is Kolozsvárról.

A kiállítás alkalmából előadásokat tartanak Sporzon Pál debreczeni tanár, Karkoványi műegyetemi tanár, a gépvizsgáló állomás főnöke.

Gondoskodni fog a gazd. egyesület arról is, hogy a kiállítással kapcsolatosan a földet terhelő adósságok konverziójának nagy kérdése is szóba kerüljön. Az idevágó előadás megtartására Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját kéri föl s oda fognak törekedni, hogy ezt az összes székely vármegyék gazdasági egyesületei felkarolják. A Magyar Földhitelintézet idevágó akcióját előmozdítják s ezt a nagy agrár-kérdést az egész ország közvéleménye magáévá tevén, mezőgazdaságunk az eladósodás örvényéből kimentessék. Különösen remélhető ez, ha lehetséges lesz az olcsó törlesztéses kölcsönöket életbiztosítással kötni össze úgy, hogy halál esetén a biztosító intézet a terheket kifizetvén, az örökség tehermentesen jut az örökösökre.

Végül több folyó ügyet tárgyalt a választmány s ennek végeztével ismétellen megköszönte Forster igazgatónak egyesületünk iránti meleg érdeklődését és további támogatásába ajánlotta azt. A választmány lelkes éljenzésével ért véget az ülés, mely után vendégeink megtekintették a kiállításra kiszemelt területeket és este a Sándorfele Hungária-szálló kertjében tiszteletükre társasvacsera volt.

Nyilt-tér*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérjük az alábbiakat közzé tenni:

A vármegye közigazgatási bizottsága feyelmi választmányának 1100-1903. sz. vég-határozata alapján Godra Mihály, homoród-szentmártoni körjegyzőt hivatalvesztésre ítélte több rendbéli visszaélésekért. Mihez tartás végett tisztelettel közzé tesszük.

Homoródszentmárton, 1903. június 8.

Gergely Mózes és Simén Ferencz.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban, **ugy pompás cukrászsütemények is friss minőségben allandóan kaphatók: Ernszt György cukrászatában Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.**

Nyári menedékház vezetése egy óvónőt keres Homoródvárosfalva község. Havi fizetése 33 korona. Jelentkezéseket elfogad: Péter Sándor iskolaszéki elnök.

— **Meteor Record** világhírű beszélőgépek, eredeti hengerek, **Grammophonok**, lemezek, önműködő (Automata) **phonographok**, phonograph alkatrészek eredeti **raktári árban** kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése) útján Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

Pál István bútór- és épület mű- asztalos

Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 40. sz. (Özv. Gyarmathy Károlyné helyiségében.)

Kézdivásárhelyt több, mint 10 évi működésem, a szép hírnévnek örvendett Czimbalmosféle általánosan elismert és nagy kitüntetések érdemelt műasztalos műhelyben nyert és ott 7 évig gyakorolt képzettségem után, **épület- és műbutor asztalos üzletemet Székelyudvarhely városba helyeztem át.** Midőn ezt a n. e. közönség szíves tudomására hozom, székely honfiai tisztelettel kérem, kegyeskedjék szolid, lelkiismeretes, pontos és bármely hazai, vagy külföldi készítménnyel szemben ugy az olcsó árt, mint a minőséget tekintve, a versenyt kiálló munkálataimról közvetlen meggyőződést szerezni. Elkészítek mindenféle stylü műasztalos munkát saját, vagy bármely más minta és terv szerint. Teljesítem a legújabb divat szerinti háló-, ebédlő-, iroda- és üzletberendezéseket. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézek. Költségvetésekkel és árajánlatokkal szívesen szolgálók.

Thierry A. gyógyszerész balsama

Allein echter Balsam
aus der Schulzengel-Apothek
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

a legjobb diätetikus háziszser emésztési zavarok, gyengeség, rosszullet, gyomorégés, szorulás stb. ellen, a köhögést csillapítja, a görcsöt megszünteti, a nyálkát feloldja és tisztító hatással bír. Tizenkét kicsiny, vagy hat kettős üveg bérmentve ládával együtt 4 korona. **Thierry A. gyógyszerész-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.**

Csak akkor valódi, ha az itt feltüntetett apácza védjegygyel van ellátva. Nagyon ajánlatos ezt a szert mindig utazás alkalmával és minden esetben magunkkal vinni.

Thierry A. valódi Centifolium kenőcse a legerősebb szívó kenőcs, mely alapos tisztító hatása által fájdalmat szüntető gyors gyógyulást idéz elő és lágyítása által minden behatolt idegen testtől megszabadít. Turistáknak, kerékpározóknak és lovaglónak nélkülözhetetlen. Postai szállítással két tégely bérmentve három korona 50 fillér. **Thierry A. gyógyszerész-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada, Rohitsch, Sauerbrunn mellett.** Utáztatoktól óvakodjunk és ügyeljünk a fennebb feltüntetett és minden tégelybe beégett védjegyre. Ajánlatos, hogy ezen szert utazások alkalmával minden esetre magunkkal vigyük.

Központi raktár: Budapesten Török J. gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Különböző ajándék díszművek Finom levélpapírok dobozokban. **Képes levelező-lapok!**

Legfinomabb bőr- és doublett-arany díszmű-árak.

Női finom bőr kézi-táskák ..
Pénztárczák és pénzes erszények nagy választékban ..

Tollkések a legkülönbözőbb folszerelésekkel.

Női és férfi doublett-arany óra- és nyakláncok ..

Dohány-, szivar- és szivarka-tárczák!

Hegedük és hegedü-folszerelések. Hegedü- és cizterahúrok.

Valódi chinai kézi- és díszlegyezők!

Papír- és írószer ujdonságok. Diszes teniatartók és tollszárak.

„Turul” szabadalmazott írótoll-betét.

Ugyszintén több, itt föl nem sorolt díszmű-árak, papírneműek, írópapírok és írószer készletek is olcsón, lelkiismeretes kiszolgálás mellett be- vásárolhatók:

BETEGH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs” jeggyel

legjobb, legkíméletesebb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészeketől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Ezen „TURUL” tollbetétek egyszerűségük, használhatóságuk és olcsóságuknál fogva páratlanul állanak. Minden tollhoz alkalmazhatók. Évekig is eltarthat. **1 darab 10 fillér.**

Udvarhelyvármegyében egyedül **BETEGH PÁL** könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedés kapható Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)